

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-237>

УДК 657:336.225.674:004:005.8:351.72(4-6EU)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ТРАНСФОРМАЦІЯ РИЗИКІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

DIGITALIZATION OF ACCOUNTING AND TAX ADMINISTRATION: TRANSFORMATION OF RISKS AND CONTROL INSTRUMENTS UNDER EUROPEAN INTEGRATION

Лега Ольга Василівна

кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0989-8000>

Канцедал Наталія Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2050-7015>

Прийдак Тетяна Борисівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9257-0419>

Leha Olha, Kantsedal Nataliia, Pryyda Tetiana
Poltava State Agrarian University

У роботі проаналізовано розвиток автоматизованого податкового контролю та впровадження цифрових інструментів інтеграції з європейським податковим простором. Розглянуто вплив регуляторних обмежень програмного забезпечення на трансформацію облікових процесів і формування цифрово-технологічних ризиків, пов'язаних із кіберзагрозами, витоком даних та технічною нестабільністю інформаційних систем. Результати анкетування бухгалтерів засвідчили позитивний вплив цифровізації на автоматизацію звітності та електронний документообіг, водночас найбільші занепокоєння пов'язані з кіберризиками, технічними збоями та необхідністю адаптації до цифрових і регуляторних змін. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів для вдосконалення цифрової організації облікових процесів і підвищення стійкості систем податкового адміністрування.

Ключові слова: цифрова трансформація, електронне урядування, інноваційна спроможність, фінансова інклюзія, штучний інтелект, кіберстійкість, індексний аналіз, економічна безпека.

The spread of automated monitoring systems, electronic audit, digital information exchange platforms, and risk-oriented control mechanisms is shaping a new model of interaction between business entities and regulatory authorities. At the same time, accounting processes are becoming increasingly dependent on information systems, software, and digital infrastructure, which intensifies the relevance of cybersecurity, data protection, and the digital resilience of accounting systems. The purpose of the study is to analyze the transformation of tax administration and accounting under conditions of digitalization and European integration, as well as to assess the impact of digital technologies on changes in tax control approaches, the functioning of accounting systems, and the formation of digital and technological risks. The study employs methods of comparative and structural-dynamic analysis, generalization, systematization, analytical grouping, tabular modeling, and sociological survey. The information base of the research includes regulatory and legal acts, strategic documents on the digitalization of tax administration,

analytical materials, statistical data on the functioning of automated tax control systems, and the results of a survey of accountants. The paper analyzes the dynamics of automated tax invoice monitoring and risk-oriented control during 2024–2026 and characterizes the implementation of SAF-T UA, CRS, DAC7, ITARIS, VIES, OSS, and other digital instruments of integration into the European tax environment. The influence of software regulatory restrictions on the transformation of accounting processes and the emergence of new digital and technological risks is examined. Practical manifestations of cyber risks in accounting and taxation related to phishing attacks, data leakage, unauthorized system access, and technical instability of software are summarized. The survey results indicate that digitalization generally has a positive impact on professional activities through reporting automation, accelerated electronic document flow, and expanded analytical control capabilities. At the same time, the greatest concerns are associated with cyber risks, technical failures of digital systems, and the need for continuous adaptation to regulatory and technological changes. The practical significance of the study lies in the possibility of applying the obtained results to improve the digital organization of accounting processes, develop mechanisms for managing digital risks, and enhance the resilience of tax administration systems under conditions of European integration.

Keywords: electronic audit; risk-oriented control; SAF-T UA; cybersecurity; information systems; automated monitoring; digital platforms; data-driven approach; tax risks; accounting processes.

Постановка проблеми. Цифровізація податкового адміністрування в Україні формується під впливом потреб підвищення ефективності контролю та євроінтеграційних орієнтирів розвитку економіки. Упровадження автоматизованих систем моніторингу, електронного аудиту та ризикоорієнтованих підходів трансформує традиційну модель податкового контролю, зміщуючи її у площину аналітичної обробки даних і превентивного виявлення порушень [1]. Паралельно інтеграція з європейськими інформаційними системами та гармонізація нормативної бази сприяють формуванню нової інституційної архітектури податкового адміністрування, у межах якої бухгалтерський облік виступає ключовим елементом цифрової екосистеми. Водночас цифрова трансформація супроводжується появою нових викликів, пов'язаних із якістю облікових даних, захистом інформації та стійкістю облікових систем. Трансформується і структура ризиків, які дедалі більше зміщуються у сферу кібербезпеки, цифрового контролю та управління даними [2]. Додатковим чинником виступають регуляторні обмеження програмного забезпечення, що актуалізують необхідність адаптації облікових процесів до нових технологічних і правових умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження демонструють зміщення акцентів від загального опису цифрової трансформації до аналізу її впливу на податковий контроль, облікові процеси, цифрові формати фінансової інформації та кібербезпеку. Проблематику взаємозв'язку цифрового оподаткування та кібербезпеки розкрито у праці О. Саппі, де цифрове податкове середовище розглядається не лише як інструмент підвищення ефективності адміністрування, а й як джерело нових технологічних загроз

[3]. Питання кіберзахисту облікових систем досліджують S. Laichuk та ін., обґрунтовуючи необхідність інтеграції механізмів кібербезпеки в систему управління обліковою інформацією [4]. Близький підхід представлено у праці N. Tsehelnuk, де кіберризик облікових та аудиторських систем розглядаються крізь призму економічної безпеки та механізмів їх мінімізації [5]. Окремий напрям досліджень пов'язаний із цифровими форматами подання фінансової інформації. M. Shygun та ін. розглядають цифрове представлення фінансових даних як основу для аналітики та електронного аудиту, акцентуючи увагу на стандартизації та структурованості інформації [6]. Значна частина праць присвячена цифровізації бухгалтерського обліку та податкових розрахунків. О. Будько та М. Бондаренко досліджують вплив цифровізації на трансформацію облікової та податкової роботи підприємств [1], а О. Якубишин аналізує цифровізацію обліку податкових розрахунків сільськогосподарських підприємств [7]. Комплексний вплив цифрових технологій на систему обліку, аудиту й оподаткування в Україні розкривають В. Андрусак та ін. [8]. Питання цифровізації податкових і митних процесів досліджують Ю. Огренич та С. Аношина, розглядаючи цифрові зміни як інструмент підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємств [9]. Водночас О. Вінницька аналізує цифровізацію податкових відносин у контексті досягнення цілей сталого розвитку та інституційної трансформації економіки [10]. Отже, у наукових працях сформовано вагомий підхід до дослідження цифровізації обліку, податкового адміністрування, електронного аудиту та кіберризику, що створює підґрунтя для подальшого вивчення цифрово-технологічних трансформацій системи бухгалтерського обліку й податкового контролю.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Наявні дослідження здебільшого зосереджені або на окремих аспектах цифрової трансформації, або на загальному описі її переваг і загроз. Недостатньо опрацьованим залишається комплексний підхід, який поєднував би аналіз цифровізації податкового контролю, інституційної інтеграції з європейськими системами, змін у вимогах до облікової інформації та трансформації ризиків у сфері обліку й оподаткування. Потребує поглиблення й питання того, як євроінтеграційний вектор впливає на зміну логіки податкового адміністрування, посилення ролі електронного аудиту, гармонізацію цифрових інструментів контролю та формування нових цифрово-технологічних ризиків. Саме ці аспекти становлять невирішену частину проблеми та визначають спрямування даного дослідження.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у дослідженні трансформації податкового адміністрування та бухгалтерського обліку в умовах цифровізації та євроінтеграції, зокрема в оцінці впливу цифрових інструментів на податковий контроль та виявленні змін у структурі ризиків із обґрунтуванням ролі кіберзахисту в облікових процесах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифровізація податкового контролю в Україні набуває системного характеру та розглядається як ключовий інструмент трансформації податкового адміністрування в умовах євроінтеграції. Її розвиток пов'язаний із гармонізацією національної практики з підходами Європейського Союзу, що передбачають упровадження ризик-орієнтованих, аналітичних і технологічно забезпечених механізмів контролю [11; 12]. У таких умовах відбувається перехід від фрагментарної автоматизації до інтегрованого цифрового середовища, у межах якого податковий контроль базується на обробці великих масивів даних та застосуванні інструментів оцінки ризиків. Практичне відображення цих трансформацій проявляється у функціонуванні автоматизованих систем моніторингу податкових накладних, які забезпечують аналіз господарських операцій та виявлення потенційних порушень у режимі реального часу. Це сприяє переходу від постфактум перевірок до превентивного контролю, підвищенню прозорості податкових процедур і зниженню рівня суб'єктивізму при прийнятті контрольних рішень.

Важливим етапом цифрової трансформації є впровадження процедур електронного

аудиту в межах реалізації Національної стратегії доходів до 2030 року [13], що відображає адаптацію системи податкового контролю до європейських практик data-driven та risk-based управління. Е-аудит передбачає формування цілісної інформаційної архітектури, у якій ключового значення набувають якість, структурованість, стандартизація та захищеність облікових даних. Разом із тим цифровізація контрольної-перевірочної діяльності супроводжується трансформацією податкових ризиків, які дедалі більше зміщуються у сферу інформаційної та кібербезпеки [14]. Уразливість цифрових облікових систем, залежність від програмного забезпечення та ризики несанкціонованого доступу до даних актуалізують необхідність інтеграції механізмів кіберзахисту в систему податкового адміністрування відповідно до європейських стандартів.

З огляду на зазначене, доцільним є узагальнення динаміки розвитку автоматизованого податкового контролю та ризик-орієнтованого моніторингу податкових накладних, що дозволяє оцінити практичні результати цифровізації у 2024–2026 рр. (табл. 1).

Аналіз динаміки показників автоматизованого податкового контролю та ризик-орієнтованого моніторингу ПН/ПК за досліджуваний період свідчить про посилення цифровізації податкового адміністрування та підвищення ефективності автоматизованих механізмів контролю. Кількість платників ПДВ зростає на 3,4 тис. осіб (+1,4 %), тоді як обсяги ПН/ПК, поданих на реєстрацію, збільшилися на 5,16 млн документів (+21,0 %), а суми ПДВ – на 107,4 млрд грн (+51,5 %), що вказує на зростання фіскальної значущості контрольованих операцій. Особливо показовим є збільшення кількості автоматично зареєстрованих ПН/ПК на 9,15 млн документів (+52,6 %), що свідчить про розвиток алгоритмованих процедур контролю та розширення частки операцій, які проходять перевірку без втручання контролюючих органів. Водночас кількість зупинених ПН/ПК скоротилася на 125,8 тис. (-74,5 %), а кількість ризикових операцій – на 79,2 тис. (-69,6 %), що відображає підвищення точності ризик-орієнтованого моніторингу та зниження рівня необґрунтованих блокувань. Позитивною тенденцією є також скорочення кількості ризикових платників на 46,2 % при одночасному зростанні числа суб'єктів із позитивною податковою історією на 10,1 %. Отримані результати підтверджують перехід до ризик-орієнтованої та

Таблиця 1

**Динаміка показників автоматизованого податкового контролю
та ризик-орієнтованого моніторингу ПН/РК станом на 01.04. 2024–2026 рр.**

Показник	01.04.2024	01.04.2025	01.04.2026
Кількість платників ПДВ, од.	243 863	244 864	247 219
Кількість ПН/РК, поданих на реєстрацію, од.	24 542 097	26 790 623	29 705 210
Сума ПДВ у ПН/РК, млн грн	208 554,4	246 168,8	315 948,2
Кількість автоматично зареєстрованих ПН/РК, од.	17 387 622	18 527 116	26 542 107
Кількість зупинених ПН/РК, од.	168 843	101 509	43 017
Сума ПДВ у зупинених ПН/РК, млн грн	3 908,9	2 810,1	2 911,0
Кількість ризикових операцій, од.	113 678	86 244	34 527
Сума ПДВ за ризиковими операціями, млн грн	2 764,7	2 238,0	2 394,9
Кількість платників з позитивною податковою історією, од.	122 378	123 811	134 758
Кількість ризикових платників, од.	3 602	2 182	1 939

Джерело: сформовано авторами на основі [15]

аналітичної моделі податкового контролю, у якій ключову роль відіграють цифрові технології та автоматизовані механізми обробки даних.

Подальша інституційна трансформація податкового адміністрування пов'язана з інтеграцією міжнародних стандартів цифрової звітності та обміну даними, зокрема SAF-T [16], CRS [17] і DAC7 [18], що сприяє формуванню єдиного цифрового інформаційного простору та розширенню можливостей контролю за фінансовими операціями. Системні зміни у сфері цифровізації податкового адміністрування узагальнено в табл. 2.

Аналіз показників цифровізації податкового адміністрування у 2025–2026 рр. свідчить про формування інтегрованої цифрової моделі податкового контролю, орієнтованої на автоматизацію процедур, аналітичну обробку даних та гармонізацію з європейськими стандартами. Важливим етапом стало впровадження системи SAF-T UA, що забезпечує перехід до автоматизованої перевірки облікових даних на основі стандартизованих електронних файлів. Суттєвого розвитку набувають ризикоорієнтовані механізми контролю та системи data-driven аналізу, які зміщують акценти з вибірових перевірок на безперервний моніторинг операцій. Паралельно впровадження ITARIS, CRS, CRS 2.0 та підготовка до інтеграції з системами VIES, OSS, CESOP, EMCS і VAT Refund сприяють розширенню міжнародного обміну інформацією та уніфікації підходів до податкового адміністрування відповідно до вимог ЄС. Важливими напрямками

трансформації залишаються гармонізація законодавства у межах EU4PFM, підготовка до імплементації DAC7 та реалізація стратегічного плану розвитку ДПС до 2030 року [21]. Це підтверджує перехід до цифрової екосистеми податкового адміністрування, у якій ключову роль відіграють аналітичні системи, автоматизований обмін даними та цифрові технології контролю.

Водночас поглиблення цифровізації посилює залежність облікових процесів від програмного забезпечення та актуалізує питання кібербезпеки, захисту даних і регуляторного контролю цифрової інфраструктури. У цьому контексті важливим є запровадження переліку забороненого програмного забезпечення у 2026 році, що розглядається як чинник трансформації ризиків обліку і оподаткування (табл. 3).

Запровадження у 2026 році централізованого переліку забороненого програмного забезпечення свідчить про посилення ролі кібербезпеки у системі податкового адміністрування та бухгалтерського обліку. Формування відповідної нормативної бази означає інституціоналізацію кіберконтролю та перехід до нової моделі цифрового регулювання, у межах якої програмне забезпечення розглядається не лише як інструмент обліку, а і як об'єкт державного контролю. Масштабність таких змін підтверджується тим, що перелік охоплює понад 40 позицій програмного забезпечення та обладнання, з яких близько 60 % припадає на бухгалтерські системи, зокрема 1С і BAS, що домінували на українському

Таблиця 2

Показники цифровізації податкового адміністрування в Україні у 2025–2026 рр.

Напрямок цифровізації	Інструмент / система	Стан впровадження (2025–2026)	Кількісні / фактичні показники	Вплив на облік і оподаткування
Електронний аудит	SAF-T UA	Введено в експлуатацію (з 31.12.2025)	Комерційний запуск системи	Перехід до автоматизованої перевірки облікових даних
Управління податковим боргом	Digital debt management	Заплановано на 2026	Формування цифрової моделі	Підвищення точності обліку зобов'язань
Ризико-орієнтований контроль	Автоматизована система управління ризиками	Активне впровадження	Data-driven підхід	Зміщення контролю в аналітичну площину
Міжнародне оподаткування	ITARIS	Впровадження	Інтеграція даних міжнародних операцій	Посилення контролю за нерезидентами
Інтеграція з ЄС	VIES, OSS, CESOP, EMCS, VAT Refund	Підготовка до інтеграції	Включення в європейські системи	Уніфікація обліку та звітності
Автоматичний обмін інформацією	CRS, CRS 2.0	Впроваджується	500+ співробітників пройшли навчання	Прозорість міжнародних фінансових операцій
Антиухилення	DAC7	Підготовка законопроекту	Гармонізація з ЄС	Контроль доходів через цифрові платформи
Гармонізація законодавства	EU4PFM	Активна фаза	Проведено 3 симуляційні сесії	Адаптація обліку до стандартів ЄС
Цифрова стратегія	План розвитку ДПС до 2030	Затверджено	Стратегічний документ	Довгострокова цифровізація обліку
Підвищення інституційної спроможності	Навчання та методичні матеріали	Активна реалізація	Масштабна підготовка персоналу	Підвищення якості податкового контролю

Джерело: сформовано авторами на основі [16-21]

ринку до 2026 року. Це формує необхідність переходу підприємств на альтернативні цифрові платформи та адаптації облікових процесів до нових технологічних вимог. Водночас посилюється вплив цифрово-технологічних ризиків, серед яких ключовими є кіберризики, операційні перебої, помилки при міграції даних і регуляторні обмеження використання програмного забезпечення. Запровадження відкритих форматів даних та динамічного характеру переліку свідчить про формування адаптивної системи цифрового регулювання, орієнтованої на захист інформації та підвищення прозорості облікових систем. Таким чином, цифровізація обліку й оподаткування супроводжується трансформацією ризиків, у

межах якої технологічний фактор стає визначальним для стабільності та безпеки функціонування облікових систем – табл. 4.

Аналіз практичних проявів кіберризиків у сфері обліку та оподаткування свідчить про зміщення загроз із традиційних помилок облікового відображення у площину інформаційно-технологічної безпеки. Найбільш поширеними ризиками є масові атаки на бухгалтерські системи, фішингові розсилки, віруси-вимагачі та несанкціонований доступ до облікових даних, що можуть призводити до блокування роботи підприємств, втрати інформації та порушення строків подання звітності.

Особливу небезпеку становлять атаки на бухгалтерські системи та дистанційний

Таблиця 3

**Вплив регуляторних обмежень програмного забезпечення
на систему обліку та оподаткування у 2026 р.**

Регуляторна зміна	Практичний прояв	Наслідки для обліку та оподаткування
Запровадження переліку забороненого програмного забезпечення	Офіційне оприлюднення переліку Держспецзв'язку з 09.01.2026	Необхідність перевірки використовуваних облікових систем на відповідність вимогам законодавства
Заборона використання окремих бухгалтерських програм	Включення до переліку систем 1С, BAS та пов'язаного ПЗ	Потреба переходу підприємств на альтернативні облікові платформи
Обмеження використання ПЗ у державному секторі та критичній інфраструктурі	Обов'язкове виконання вимог Постанови КМУ № 1335	Посилення контролю за цифровою інфраструктурою підприємств
Міграція облікових даних на нові системи	Перенесення довідників, баз даних, архівів та первинної документації	Ризик втрати даних, помилок у бухгалтерському та податковому обліку
Перехід на нові програмні продукти	Зміна алгоритмів ведення обліку та формування звітності	Необхідність адаптації облікової політики та внутрішніх процедур
Посилення вимог до кібербезпеки	Контроль захисту даних та цифрових каналів обміну інформацією	Зростання витрат на кіберзахист та адміністрування систем
Використання відкритих форматів даних	Орієнтація на сумісність із SAF-T, CRS та іншими цифровими стандартами	Підвищення прозорості та автоматизації податкового контролю
Постійне оновлення переліку забороненого ПЗ	Динамічний характер цифрового регулювання	Необхідність постійного моніторингу змін та оновлення цифрової інфраструктури

Джерело: сформовано авторами на основі [22-23]

банкінг, які супроводжуються викраденням логінів, паролів і ключів доступу. Водночас витік фінансової інформації та недостатній рівень захисту даних створюють ризики викривлення облікової інформації, податкових помилок і репутаційних втрат. Особливою проблемою залишаються технічні ризики, пов'язані з несвоєчасним оновленням програмного забезпечення та вразливістю цифрових систем. Високий рівень уразливості малого і середнього бізнесу до кіберінцидентів підтверджує необхідність інтеграції механізмів кіберзахисту в систему бухгалтерського обліку та податкового адміністрування відповідно до сучасних європейських підходів цифрової безпеки.

З метою оцінювання практичного впливу цифровізації податкового адміністрування на професійну діяльність бухгалтерів проведено анкетування 60 фахівців у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування. Опитування

охоплювало питання щодо впливу цифрових інструментів на організацію роботи бухгалтерів – рис. 1, а також визначення найбільш суттєвих ризиків цифровізації обліку та податкового адміністрування – рис. 2.

Результати опитування свідчать, що більшість бухгалтерів позитивно оцінюють цифровізацію податкового адміністрування. Респонденти відзначають спрощення подання звітності, прискорення електронного документообігу та зменшення обсягу ручних операцій. Водночас значна частина опитаних наголошує на посиленні вимог до контролю коректності даних, адаптації до оновлень програмного забезпечення та функціонування автоматизованих систем моніторингу податкових накладних. Також отримані результати підтверджують, що цифровізація податкового адміністрування загалом сприймається бухгалтерами як позитивний фактор трансформації професійної діяльності. Водночас най-

Таблиця 4

Кіберризики цифровізації обліку та оподаткування: практичні прояви та наслідки

Вид кіберризиків	Практичний прояв	Фактичні дані / приклади	Наслідки для обліку та оподаткування
Фішингові атаки	Розсилки шкідливих листів під виглядом рахунків або техпідтримки	щонайменше 4 хвилині атак на бухгалтерів у 2023 р.; атаки UAC-0006	Викрадення логінів, паролів, КЕП і доступу до облікових систем
Віруси-вимагачі	Блокування доступу до бухгалтерських баз даних	атака Petya.A; вимога викупу у біткоїнах	Параліч облікових процесів і недоступність первинних документів
Витік фінансових даних	Несанкціонований доступ до облікової інформації	середній збиток від витоку даних у 2023 р. – 4,45 млн дол. США	Репутаційні, фінансові та податкові ризики
Несанкціонований доступ до систем	Компрометація облікових записів і дистанційного банкінгу	понад 80 % витоків пов'язані з неналежним захистом даних	Викривлення облікової інформації та ризик несанкціонованих операцій
Технічні ризики	Несвоєчасне оновлення програмного забезпечення	вразливість систем до зовнішніх атак	Помилки в роботі облікових систем і податкової звітності
Внутрішні ризики	Несанкціоновані дії персоналу або підрядників	якісна оцінка джерел	Копіювання, видалення або передача облікових даних
Ризики для МСП	Неможливість швидкого відновлення після атак	до 60 % МСП припиняють діяльність після кібератак	Порушення безперервності обліку та податкового адміністрування

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 14; 20; 24]

Рис. 1. Оцінка впливу цифровізації податкового адміністрування на професійну діяльність бухгалтерів

Джерело: сформовано авторами за результатами анкетування

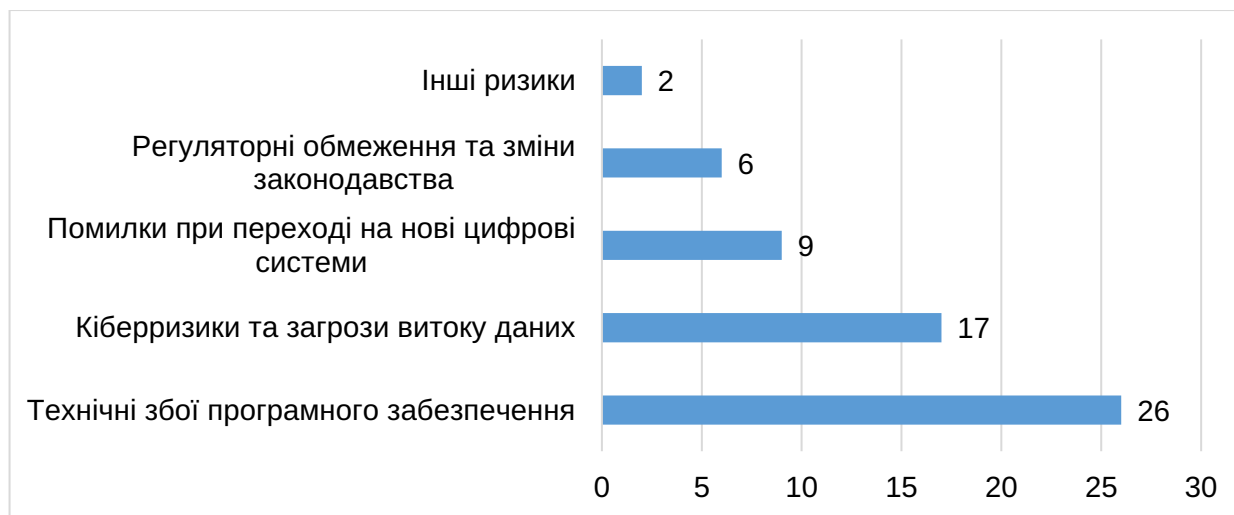

Рис. 2. Найбільш суттєві ризики цифровізації обліку та податкового адміністрування

Джерело: сформовано авторами за результатами анкетування

більші занепокоєння викликають технічна нестабільність програмного забезпечення, кіберризиками та необхідність постійної адаптації до цифрових і регуляторних змін. Це свідчить про необхідність посилення захисту інформаційних систем, удосконалення технічної підтримки електронних сервісів та підвищення цифрової стійкості систем бухгалтерського обліку і податкового адміністрування. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання для вдосконалення цифрової організації облікових процесів, формування підходів до управління кіберризиками та адаптації підприємств до сучасних вимог цифрового податкового контролю.

Висновки. Цифровізація податкового адміністрування в Україні поступово трансформує систему податкового контролю від моделі вибіркового перевірок до безперервного аналітичного моніторингу операцій на основі обробки даних, автоматизованих алгоритмів та ризикоорієнтованих підходів. Розвиток систем моніторингу ПН/ПК, електронного аудиту, цифрових платформ обміну інформацією та інтеграція із європейськими механізмами SAF-T, CRS, DAC7, VIES та OSS формують нову архітектуру податкового адміністрування, у межах якої бухгалтерський облік функціонує як складова єдиного цифрового інформаційного середовища. Водночас поширення цифрових технологій супроводжується підвищенням залежності облікових процесів від програмного забезпечення, інформа-

ційної інфраструктури та систем кіберзахисту. Запровадження регуляторних обмежень щодо використання окремих програмних продуктів у 2026 році актуалізувало питання цифрової безпеки бухгалтерських систем, міграції даних, безперервності облікових процесів та адаптації підприємств до нових технологічних вимог. У цих умовах ризики у сфері обліку й оподаткування дедалі більше зміщуються з операційного рівня у площину інформаційної, технологічної та аналітичної безпеки. Результати анкетування бухгалтерів підтвердили, що цифровізація загалом позитивно впливає на організацію облікової роботи через спрощення подання звітності, прискорення електронного документообігу та автоматизацію окремих процедур. Разом із тим найбільші занепокоєння пов'язані з технічними збоями програмного забезпечення, кіберризиками, необхідністю постійної адаптації до оновлень цифрових систем і регуляторних змін. Це посилює потребу в інтеграції механізмів кіберзахисту, підвищенні цифрової стійкості облікових систем та розвитку безпечної цифрової інфраструктури відповідно до європейських стандартів. Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з оцінюванням ефективності впровадження європейських цифрових стандартів податкового адміністрування, розвитком механізмів управління цифровими ризиками та дослідженням впливу штучного інтелекту й аналітичних систем на трансформацію обліку і податкового контролю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бודько О., Бондаренко М. Цифровізація обліку, звітності та податкових розрахунків на підприємстві. *Grail of Science*. 2025. № 58. С. 364–369. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.11.2025.042>.
2. Лега О., Прийдак Т., Яловега Л. Цифрова зрілість соціально-економічних систем на основі глобальних індексів розвитку та безпеки. *Економіка та суспільство*. 2026. № 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-12>.
3. Sanni O. Digital taxation and cybersecurity: opportunities and threats. *World Journal of Advanced Research and Reviews*. 2025. Vol. 28, № 2. P. 1096–1106. DOI: <https://doi.org/10.30574/wjarr.2025.28.2.3832>.
4. Laichuk S., Yatsko M., Koval L., Dovzhyk O., Harkusha S. Ensuring cybersecurity in accounting in the digital economy era. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 6, № 53. P. 145–157. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.6.53.2023.4254>.
5. Tsehelnuk N. Cyber risks in accounting and auditing systems: assessing the impact on economic security and justifying mitigation mechanisms. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*. 2026. № 23. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2026-23-09-02>.
6. Shygun M., Bezverkhyi K., Pylypenko O., Yurchenko O., Poddubna N. Presenting financial information in digital formats as a base for analysis and audit of business activities of enterprises. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 6, № 53. P. 233–246. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.6.53.2023.4165>.
7. Якубишин О. Цифровізація обліку розрахунків за податками сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство*. 2025. № 82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-11>.
8. Андрусак В. М., Хорошилова І. О., Смірнова Н. В. Вплив цифрових технологій на розвиток системи обліку і аудиту в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14697272>.
9. Огренич Ю. О., Аношина С. С. Цифровізація податкових і митних процесів як чинник підвищення ефективності функціонування та конкурентоспроможності підприємств. *Економічна парадигма*. 2026. № 3(107). DOI: <https://doi.org/10.25313/economics-2026-3-107-19>.
10. Вінницька О. Цифровізація податкових відносин як інструмент досягнення цілей сталого розвитку. *Економічні горизонти*. 2025. № 2(31). С. 100–109. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(31\).2025.330130](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(31).2025.330130).
11. Багрий К. Л., Гудима О. В., Шебештьєв Е. Г. Трансформація системи обліку та оподаткування в Україні в умовах цифровізації економіки. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15249162>.
12. Prykhodko D., Ratnikov D., Krychevska Y., Sahaidak M., Mazhnyk L., Leha O. Financially-oriented complex of economic and management tools in the development of the digital ecosystem of entrepreneurial structures. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2026. Vol. 2, № 67. P. 163–176. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.2.67.2026.5131>.
13. Національна стратегія доходів до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Національна_стратегія_доходів_2030.pdf (дата звернення: 14.05.2026).
14. Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. Формування цифрової моделі податкового адміністрування в Україні. *Modern engineering and innovative technologies*. 2025. Issue 43. Part 3. P. 73–84. URL: <https://www.moderntechno.de/index.php/meit/issue/view/meit43-03/meit43-03> (дата звернення: 15.05.2026).
15. Показники за результатами проведення автоматизованого моніторингу відповідності податкових накладних/розрахунків коригування критеріям оцінки ступеня ризиків. *Державна податкова служба України*. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist/-rezalt/677594.html> (дата звернення: 14.05.2026).
16. Standard Audit File for Tax (SAF-T). *OECD*. URL: <https://surl.li/ogfkgx> (date of access: 14.05.2026).
17. Common Reporting Standard (CRS). *Regnology*. URL: <https://www.regnology.net/en/solutions/for-the-regulated/regnology-tax-hub/regulatory-tax-reporting/> (date of access: 14.05.2026).
18. Directive (EU) 2021/514 amending Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation (DAC7). *Official Journal of the European Union*. 2021. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2021/514/oj/eng> (date of access: 14.05.2026).
19. Лисеюк С. Ми перейдемо від індивідуальних успішних рішень до системного масштабування реформ у 2026 році / *Прес-служба Державної податкової служби України*. 06.02.2026. URL: <https://tax.gov.ua/en/mass-media/news/979444.html> (дата звернення: 14.05.2026).
20. Е-аудит і цифровізація: нові підходи до податкового контролю. *Державна податкова служба України*. 03.04.2026. URL: <https://mk.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/997399.html> (дата звернення: 14.05.2026).

21. Про схвалення плану цифрового розвитку Державної податкової служби України до 2030 року. *Державна податкова служба України*. 2024. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/План%20цифрового%20розвитку%20ДПС%20України%20\(1\).PDF](https://mof.gov.ua/storage/files/План%20цифрового%20розвитку%20ДПС%20України%20(1).PDF) (дата звернення: 14.05.2026).

22. Посилення захисту держави: Держспецзв'язку оприлюднила перелік забороненого програмного забезпечення та обладнання. *Новини*. 09.01.2026. URL: <https://cip.gov.ua/ua/news/posilennya-zakhistu-derzhavi-derzhspetszv-yazku-oprilyudnila-perelik-zaboronеного-programного-zabezpechennya-ta-obladnannya> (дата звернення: 14.05.2026).

23. Про затвердження переліку забороненого програмного забезпечення та обладнання : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.10.2025 № 1335. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1335-2025-p#Text> (дата звернення: 14.05.2026).

24. Нестеренко К. Правила кібербезпеки для бухгалтера: які кіберзагрози існують та як їх попередити. 31.01.2024. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/pravila-kiberbezpeki-dlya-buhgaltera> (дата звернення: 14.05.2026).

REFERENCES:

1. Budko, O., & Bondarenko, M. (2025). Tsyfrovizatsiia obliku, zvitnosti ta podatkovykh rozrakhunkiv na pidpriemstvi [Digitalization of accounting, reporting and tax calculations at the enterprise]. *Grail of Science*, no. 58, pp. 364–369. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.11.2025.042>. (in Ukrainian)

2. Leha, O., Pryidak, T., & Yaloveha, L. (2026). Tsyfrova zrilist sotsialno-ekonomichnykh system na osnovi hlobalnykh indeksiv rozvytku ta bezpeky [Digital maturity of socio-economic systems based on global development and security indices]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-12>. (in Ukrainian)

3. Sanni, O. (2025). Digital taxation and cybersecurity: opportunities and threats. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, vol. 28, no. 2, pp. 1096–1106. DOI: <https://doi.org/10.30574/wjarr.2025.28.2.3832>. (in English)

4. Laichuk, S., Yatsko, M., Koval, L., Dovzhyk, O., & Harkusha, S. (2023). Ensuring cybersecurity in accounting in the digital economy era. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 6, no. 53, pp. 145–157. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.6.53.2023.4254>. (in English)

5. Tsehelnik, N. (2026). Cyber risks in accounting and auditing systems: assessing the impact on economic security and justifying mitigation mechanisms. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, no. 23. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2026-23-09-02>. (in English)

6. Shygun, M., Bezverkhyi, K., Pylypenko, O., Yurchenko, O., & Poddubna, N. (2023). Presenting financial information in digital formats as a base for analysis and audit of business activities of enterprises. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 6, no. 53, pp. 233–246. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.6.53.2023.4165>. (in English)

7. Yakubshyn, O. (2025). Tsyfrovizatsiia obliku rozrakhunkiv za podatky silskohospodarskykh pidpriemstv [Digitalization of tax accounting calculations of agricultural enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-11>. (in Ukrainian)

8. Andrusiak, V. M., Khoroshylova, I. O., & Smirnova, N. V. (2025). Vplyv tsyfrovoykh tekhnolohii na rozvytok systemy obliku i audytu v Ukraini [The impact of digital technologies on the development of accounting and audit systems in Ukraine]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, no. 7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14697272>. (in Ukrainian)

9. Ohrenych, Yu. O., & Anoshyna, S. S. (2026). Tsyfrovizatsiia podatkovykh i mytnykh protsesiv yak chynnyk pidvyshchennia efektyvnosti funktsionuvannia ta konkurentospromozhnosti pidpriemstv [Digitalization of tax and customs processes as a factor in increasing the efficiency and competitiveness of enterprises]. *Ekonomichna paradyhma*, no. 3(107). DOI: <https://doi.org/10.25313/economics-2026-3-107-19>. (in Ukrainian)

10. Vinnytska, O. (2025). Tsyfrovizatsiia podatkovykh vidnosyn yak instrument dosiahnennia tsilei staloho rozvytku [Digitalization of tax relations as a tool for achieving sustainable development goals]. *Ekonomichni horyzonty*, no. 2(31), pp. 100–109. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(31\).2025.330130](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(31).2025.330130) (in Ukrainian)

11. Bahrii, K. L., Hudyma, O. V., & Shebeshten, E. H. (2025). Transformatsiia systemy obliku ta opodatkuvannia v Ukraini v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky [Transformation of the accounting and taxation system in Ukraine under conditions of economic digitalization]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, no. 10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15249162>. (in Ukrainian)

12. Prykhodko, D., Ratnikov, D., Krychevska, Y., Sahaidak, M., Mazhnyk, L., & Leha, O. (2026). Financially-oriented complex of economic and management tools in the development of the digital ecosystem of entrepreneurial structures. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 2, no. 67, pp. 163–176. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.67.2026.5131>. (in English)
13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023). Natsionalna stratehiia dokhodiv do 2030 roku [National Revenue Strategy until 2030]: Order No. 1218-r dated 27.12.2023. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/Національна_стратегія_доходів_2030.pdf (accessed 14 May 2026). (in Ukrainian)
14. Leha, O. V., Pryidak, T. B., & Yaloveha, L. V. (2025). Formuvannia tsyvrovoi modeli podatkovoho administruvannia v Ukraini [Formation of a digital model of tax administration in Ukraine]. *Modern engineering and innovative technologies*, issue 43, part 3, pp. 73–84. Available at: <https://www.moderntechno.de/index.php/meit/issue/view/meit43-03/meit43-03> (accessed 15 May 2026). (in Ukrainian)
15. Pokaznyky za rezultaty provedennia avtomatyzovanoho monitorynhu vidpovidnosti podatkovykh nakladnykh/rozrakhunkiv koryhuvannia kryteriiam otsinky stupenia ryzykiv [Indicators based on the results of automated monitoring of tax invoices/calculation adjustments compliance with risk assessment criteria]. State Tax Service of Ukraine. Available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist/-rezalt/677594.html> (accessed 14 May 2026). (in Ukrainian)
16. OECD. Standard Audit File for Tax (SAF-T). Available at: <https://surl.li/ogfkgx> (accessed 14 May 2026). (in English)
17. Regnology. Common Reporting Standard (CRS). Available at: <https://www.regnology.net/en/solutions/for-the-regulated/regnology-tax-hub/regulatory-tax-reporting/> (accessed 14 May 2026). (in English)
18. Directive (EU) 2021/514 amending Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation (DAC7). (2021). Official Journal of the European Union. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2021/514/oj/eng> (accessed 14 May 2026). (in English)
19. Lyseiuk, S. (2026). My pereidemo vid individualnykh uspishnykh rishen do systemnoho masshtabuvannia reform u 2026 rotsi [We will move from individual successful solutions to systemic scaling of reforms in 2026]. Press service of the State Tax Service of Ukraine. Available at: <https://tax.gov.ua/en/mass-media/news/979444.html> (accessed 14 May 2026). (in Ukrainian)
20. E-audyty i tsyvrovizatsiia: novi pidkhody do podatkovoho kontroliu [E-audit and digitalization: new approaches to tax control]. (2026). State Tax Service of Ukraine. Available at: <https://mk.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/997399.html> (accessed 14 May 2026). (in Ukrainian)
21. State Tax Service of Ukraine (2024). Pro skhvalennia planu tsyvrovoho rozvytku Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy do 2030 roku [On approval of the digital development plan of the State Tax Service of Ukraine until 2030]. Available at: [https://mof.gov.ua/storage/files/План%20цифрового%20розвитку%20ДПС%20України%20\(1\).PDF](https://mof.gov.ua/storage/files/План%20цифрового%20розвитку%20ДПС%20України%20(1).PDF) (accessed 14 May 2026). (in Ukrainian)
22. Posylennia zakhystu derzhavy: Derzhspetsviazku oprilyudnyla perelik zaboronenoho prohramnoho zabezpechennia ta obladnannia [Strengthening state protection: the State Service of Special Communications published a list of prohibited software and equipment]. News. 2026. Available at: <https://cip.gov.ua/ua/news/posilennya-zakhystu-derzhavi-derzhspetszv-yazku-oprilyudnyla-perelik-zaboronenogo-programnogo-zabezpechennya-ta-obladnannya> (accessed 14 May 2026). (in Ukrainian)
23. Cabinet of Ministers of Ukraine (2025). Pro zatverdzhennia pereliku zaboronenoho prohramnoho zabezpechennia ta obladnannia [On approval of the list of prohibited software and equipment]: Resolution No. 1335 dated 22.10.2025. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1335-2025-п#Text> (accessed 14 May 2026). (in Ukrainian)
24. Nesterenko, K. (2024). Pravyla kiberbezpeky dlia bukhhaltera: yaki kiberzahrozy isnuiut ta yak yikh poperedyty [Cybersecurity rules for accountants: existing cyber threats and ways to prevent them]. Available at: <https://finacademy.net/ua/materials/article/pravila-kiberbezpeki-dlya-buhgaltera> (accessed 14 May 2026). (in Ukrainian).

Дата надходження статті: 23.04.2026

Дата прийняття статті: 18.05.2026

Дата публікації статті: 27.05.2026